

Gran kommune
Postboks 41
2714 JAREN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Linn Christin Myhrer Rueslåtten, 61 26 60 59

Vedtak om tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse

Statsforvalteren i Innlandet vedtar med dette tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse. Vi vedtar samtidig gebyr for Statsforvalterens saksbehandling.

Vedtak om tillatelse og vedtak om gebyr kan påklages av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse. Klagefrist er 3 uker fra orientering om vedtak er mottatt.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet vedtar med dette tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av avløpsvann og overvann fra Brandbu tettbebyggelse. Utslippstillatelsen med tilhørende vilkår er vedlagt.

Høring av utkast til tillatelse

Fordi denne saken gjelder oppdatering og skjerping av krav knyttet til et eksisterende utslipp, har ikke utkast til tillatelse vært lagt ut til offentlig gjennomsyn. Utkast til tillatelse ble kun oversendt Gran kommune, med kopi til Vannområde Randsfjorden. Vi mottok kun merknader til utkastet fra Gran kommune.

Endringer etter høring

Gran kommune redegjør i sin tilbakemelding for at Brandbu renseanlegg er dimensjonert for å håndtere avløpsvann tilsvarende 13 800 pe som maksukebelastning, og ber om at rammen på 9200 pe, som fremgår av tillatelsesutkastet, økes til 13 800 pe. Dette har vi tatt til etterretning, og har dermed justert utslippsrammen i tråd med kommunens opplysninger om kapasitet. Vi har også tatt til etterretning at kommunens foreløpige fremdriftsplan viser at selve byggingen av et nitrogenrensetrinn vil skje i 2030/2031, og endret fristen for å tilfredsstillere nitrogenrensekravet til senest 31.12.2031.

Fristen for å utarbeide en plan for utvidelse av rensekapasitet og etablering av nitrogenrensing er forskjøvet med ett år, frem til 31.12.2026. Vi forventer ikke at det oversendes en rapport om en

ferdig prosjektert løsning innen fristen, men at det oversendes en forpliktende og realistisk fremdriftsplan for hvordan kommunen faktisk skal utvide anlegget og etablere nitrogenrensing.

Vi har ikke endret fristen for å etablere et system for vurdering av energiforbruk. Vi mener energieffektivisering er noe kommunen må jobbe med også ved dagens anlegg i årene frem mot ombygging/nybygging.

Til orientering har vi på eget initiativ endret ordlyden knyttet til sekundærrensekravet, slik at måten kravene nå er formulert på harmonerer bedre med ordlyden i forurensningsforskriften § 14-2. Vi har også fjernet kravet om at ingen enkeltprøver for Tot-P kan overskrides med mer enn 100 % av konsentrasjonskravet. Ettersom dette anses som en lemping av krav i tillatelsesutkastet har vi ikke sett behov for å varsle dere om disse endringene før vedtak.

Bakgrunn

Gran kommune har en tillatelse fra 2007 til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse. Statsforvalteren i Innlandet varslet i 2021 at vi ville starte opp arbeidet med å fornye utslippstillatelsen, og ba Gran kommune om å oversende nødvendig informasjon. Informasjonen ble oversendt fra kommunen i 2022.

I 2023 sendte Statsforvalteren brev til alle kommunene i Innlandet, der vi blant annet orienterte om behovet for å redusere nitrogenutslippene til Oslofjorden, og at alle omfattende tettbebyggelser innenfor Oslofjordens nedbørsfelt må forvente at det vil komme krav om nitrogenrensing.

Tettbebyggelsens størrelse

Brandbu renseanlegg håndterer avløp fra bebyggelse i Viggadalen, Gran, Ringstad, Brandbu og Jaren, samt Lygna og et område nord for Røykenvika. Tettbebyggelsens samlede potensielle størrelse var i 2020 beregnet til 13 800 pe. Organisk belastning på Brandbu renseanlegg var 9 851 pe samme år. Estimert belastning på renseanlegget i 2032 er oppgitt å være ca. 11 650 pe.

Avløpsanlegget

Brandbu renseanlegg er lokalisert rett nord for Brandbu sentrum, på østsiden av Randsfjorden som er resipient for utslippet. Ledningsnettets består av ca. 155 km ledninger og 23 avløpspumpestasjoner. Renseanlegget er dimensjonert for 13 800 BOF pe og består av mekanisk rensing og sandfang, og et biotrinnsanlegg basert på MBBR. Kjemisk felling med jernklorid.

Lovgrunnlag og myndighet

Utslipp av avløpsvann kan føre til forurensning og reguleres derfor gjennom tillatelser etter forurensningsloven. Det er Statsforvalteren som er forurensningsmyndighet for utslipp av avløpsvann fra tettbebyggelser over 2000 pe, jf. forurensningsforskriften § 14-3 og rundskriv T-3/12 fra KMD. I medhold av forurensningsloven § 18 tredje avsnitt, kan tillatelser i alle tilfeller tilbakekalles eller endres når det har gått 10 år etter at den ble gitt. Brandbu tettbebyggelses forrige utslippstillatelse er fra 2007.

Krav til de store kommunale avløpssystemene fremgår av forurensningsforskriften kapittel 14. Disse kravene er minstekrav som er fastsatt i EUs avløpsdirektiv og tatt inn i norsk lovgivning. Forurensningsmyndigheten kan etter § 11 i forurensningsloven gi tillatelse til virksomhet som kan føre til forurensning og sette vilkår for en slik tillatelse, jf. § 16 i forurensningsloven. Dette innebærer at vi også kan skjerpe kravene dersom vi finner det nødvendig. Normalt vil resipientens tåleevne gi grunnlag for de kravene som blir satt, men hva slags renseteknologi som er tilgjengelig for å begrense forurensningen er også sentralt i vurderingen. Krav om fosforrensing og sekundærrensing

ved utslipp til følsomt område fremgår av forurensningsforskriften § 14-6. Krav om nitrogenrensing ved Brandbu renseanlegg vil være en skjerping av minstekravene i forurensningsforskriften som derfor hjemles i forurensningsloven § 16 første avsnitt og forurensningsforskriften § 14-4 annet avsnitt.

Statsforvalteren skal etter § 11 femte avsnitt i forurensningsloven *legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.*

Det er virkningen av tiltaket på det aktuelle stedet som vurderes. Dersom den ansvarlige senere ønsker å flytte anlegget må det gjøres nye vurderinger.

Statsforvalterens vurdering

Vurdering av forurensning fra avløpsanlegget

Fra et avløpsanlegg kan det komme utslipp av rensert og urensert avløpsvann. Urenset avløpsvann som slipper ut gjennom overløp på nettet eller ved renseanlegget, og rensert avløpsvann som slipper ut fra renseanlegget, er kilder til forurensning av vann og vassdrag. I tillegg er det risiko for luktforurensning, og forurensning med avløpsvann til grunn.

For å sikre god miljømessig håndtering av alt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse og for å motvirke forurensning, stiller Statsforvalteren krav til miljørisikovurdering og handlingsplaner, avløpsnett, renseanlegg, utslipp, resipientovervåking m.m. i tillatelsen. Vi gjør oppmerksom på at beskrivelsen av enkelte krav i kapitlene under ikke er uttømmende for kravene i tillatelsesdokumentet.

Krav til rensing og utslipp

Intensjonen med rensing av avløpsvann er å redusere mengden næringssalter og mengden organisk materiale som slippes ut i en resipient. For mye organisk materiale i en resipient kan føre til nedslamming, oksygenmangel eller oksygensvikt. For mye næringssalter kan føre til eutrofiering. For å ivareta både den primære resipienten Randsfjorden, og følsomme resipienter nedstrøms, skal avløpsvannet fra Brandbu renseanlegg gjennomgå både fosfor-, nitrogen- og sekundærrensing.

Nitrogenrensing

Nitrogenrensing tilsier en reduksjon av nitrogenmengden i avløpsvann på minst 70 %, jf. forurensningsforskriften § 14-2. I Innlandet fylke er det foreløpig bare Lillehammer renseanlegg som har dette kravet. Men fordi Oslofjorden lider av eutrofi og er sårbar for tilførsler av næringssalter, mener forurensningsmyndighetene at det er nødvendig å stille krav om nitrogenfjerning ved utslipp av kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelser større enn 10 000 pe. Nitrogenrensekravet gjelder for tettbebyggelser over 10 000 pe med direkte utslipp til Oslofjorden, men også for tettbebyggelser over 10 000 pe som ligger i nedbørsfeltet til Oslofjorden. Brandbu tettbebyggelse ligger i nedbørsfeltet til Oslofjorden. Den teoretiske størrelsen på tettbebyggelsen i dag er i underkant av 14 000 pe. Med bakgrunn i dette mener Statsforvalteren at det må etableres et nitrogenrensetrinn ved Brandbu renseanlegg. Ettersom det haster med å redusere nitrogentilførselene til Oslofjorden mener vi at kravet om 70 % nitrogenreduksjon skal gjelde fra senest 2031.

Vi mener det er riktig å sette krav til 70 % nitrogenrensing selv om ting tyder på at minstekravet i forurensningsforskriften vil bli skjerpet som følge av den pågående revisjonen av EUs avløpsdirektiv. Det er viktig at kommunen vurderer en eventuell innskjerping av nitrogenrensekravet, både med tanke på dimensjonering av nitrogenrensetrinnet, men også med tanke på kost-nytte-forholdet ved å rense bedre enn 70 %. Kravene til nitrogenrensing framgår av punkt 3.2.3 i tillatelsen.

Fosforrensing

Fosforrensing tilsier en reduksjon i fosformengden i avløpsvann på minst 90 %, jf. forurensningsforskriften § 14-2. I Innlandet fylke har dette kravet vært økt til 95 % for de aller fleste renseanlegg. I tillegg har Fylkesmannen i både gamle Oppland og Hedmark satt krav til maksimal konsentrasjon av fosfor i utslippsvannet, målt som gjennomsnitt over året, men konsentrasjonskravene har vært noe strengere i tidligere Oppland fylke. Statsforvalteren i Innlandet samordner nå kravene for alle renseanlegg i fylket slik at alle får de samme minimumskravene til rensing og utslipp.

Renseeffekten av fosfor og konsentrasjon i utslippet rapporteres inn via de årlige egenkontrollrapportene som kommunen sender til Miljødirektoratet. Erfaringene fra Innlandet fylke er at renseanleggene har en renseteknologi som klarer å redusere fosformengden med minst 95 % og at anleggene klarer en utslippskonsentrasjon på 0,5 mg/l eller lavere. For å redusere belastningen på resipientene mest mulig mener vi derfor det er riktig å sette krav til 95 % fosforrensing og et konsentrasjonskrav i utløpet på 0,5 mg/l eller lavere. Kravene til fosforrensing framgår av punkt 3.2.3 i tillatelsen.

Sekundærrensing

Sekundærrensekravet i forurensningsforskriften § 14-2 innebærer følgende minimumskrav:

- BOF_5 : Renseeffekt på minimum 70 % eller en restkonsentrasjon i utløp på maksimum 25 mg O_2/l .
- KOF_{CR} : Renseeffekt på minimum 75 % eller en restkonsentrasjon i utløp på maksimum 125 mg O_2/l

Sekundærrensekravene skal baseres på enkeltprøver og ikke gjennomsnittsverdier. Med noen unntak, jf. forurensningsforskriften § 14-13, skal alle enkeltprøver oppfylle rensekravet. Rensekravet kan enten være renseseffekt eller konsentrasjon, eller begge deler, jf. tabell 1, vedlegg 1 i avløpsdirektivet, og forurensningsforskriften § 14-13.

Vi mener at kravet om renseseffekt på alt avløpsvann gir god sikkerhet for at utslippet av organisk materiale og fosfor holdes lavt. Det er et mål at utslippet av organisk stoff og fosfor skal være så lavt som mulig og at rensingen skal være stabil. Renseeffekt-kravet sikrer at dere må holde kontroll på innløpskonsentrasjonene og gir et insentiv til å unngå for mye fremmedvann inn til renseanlegget. For tynt innløpsvann vil være vanskelig å rense godt nok. For å unngå store variasjoner i utslippet av organisk materiale stilles det også krav til maksimumskonsentrasjoner i enkeltprøver, jf. forurensningsforskriften § 14-13.

Dokumentasjon av utslipp og rensegrad

Dere må dokumentere rensegrad og utslipp til resipienten. Det skal tas representative prøver av tilført avløpsvann og av rensed avløpsvann. Prøvene skal tas over samme tidsperiode og skal tas med jevne mellomrom, jf. forurensningsforskriften § 14-10.

Med representative prøver av tilført avløpsvann mener vi følgende:

1. Prøver av avløpsvann fra innløpet til et renseanlegg, tatt fra et punkt oppstrøms eventuelle tilbakeføringer av returstrømmer som for eksempel rejektivann.
2. Prøver av avløpsvann tatt fra et punkt der hele vann-strømmen kan fanges opp og som har god omblending. Eksempel på dette er pumpeump eller utløp fra pumpeumper, rør under trykk, vannsprang eller kanaler med god vannrotasjon fra for eksempel lufttilsetting.

Med representative prøver av rensed avløpsvann mener vi følgende:

1. Prøver av avløpsvann som ikke er fortynnet med hensikt, og
2. tatt fra et prøvested der hele vannstrømmen kan fanges opp og som har god omblending.

Med jevne mellomrom menes det at tidspunktet for prøvetaking fordeles jevnt over året og ulike ukedager. I tillegg må prøvetakingen fange opp maksuka(-ukene) gjennom året.

Utslipp via overløp ved rensenanlegget skal regnes med i rensegraden. Utslipp oppstrøms rensenanlegget skal regnes med i ledningsnettets virkningsgrad, men ikke i renseeffekt. Dette er i henhold til rapporteringskrav fra EU.

Analyseparametere og antall prøver

For å dokumentere avløpsanleggets utslipp skal det tas 24 inn- og utløpsprøver i året ved Brandbu rensenanlegg. Dette er samme antall prøver som i dag, og det som står som minimum i forurensningsforskriften § 14-11. Alle prøver skal analyseres for tot-P, KOF_{CR} , BOF_5 , og tot-N. Det stilles ikke krav til rensing av nitrogen før fra 2031, men det er behov for bedre kunnskap om hvor mye nitrogen som tilføres anlegget, og hvor stort nitrogenutslippet er fra Brandbu rensenanlegg i dag. Frem til nå har 6 prøver per år blitt analysert for nitrogen, så en økning til 24 prøver per år er en skjerping av dette prøvetakingskravet.

I utgangspunktet stilles det ikke krav til analyse av tungmetaller for anlegg mindre enn 20 000 pe, jf. forurensningsforskriften kapittel 11, vedlegg 2, tabell 2.1.1. Men fordi Randsfjorden har forhøyede konsentrasjoner av arsen i bunnsediment og kvikksølv i muskelvev hos fisk, mener vi det må dokumenteres i hvilken grad utslipp av avløpsvann bidrar til dette. Vi stiller derfor krav om at det skal analyseres for tungmetaller i tråd med forurensningsforskriftens kapittel 11, vedlegg 2, punkt 2.1 bokstav d.

Krav til analyseparametere og antall prøver fremgår av tabell 4 i tillatelsen.

Resipientovervåking

Det er vanlig praksis at Statsforvalteren stiller krav til forurenser om overvåking av vannmiljøet. For avløpsanlegg over 10 000 pe med utslipp til følsomt område er dette også et forskriftsfestet krav, jf. forurensningsforskriften § 14-9. Avløpsanlegg under 10 000 pe, og avløpsanlegg som har utslipp til nedbørsfelt til følsomt område, har ikke forskriftsfestet krav til resipientovervåking. Intensjonen i avløpsdirektivet er likevel at alle anlegg skal overvåke resipienter som belastes med avløpsutslipp. Derfor setter Statsforvalteren krav til at alle avløpsanlegg skal drive regelmessig overvåking av resipienten, slik som nevnt i forurensningsforskriften § 14-9. Statsforvalteren inkluderer krav til dette i tillatelsen, med hjemmel i forurensningsloven § 16.

Overvåkingen skal ha som hensikt å dokumentere effekten av utslippet av avløpsvann og overløp til **alle** aktuelle resipienter. Dere må lage et risikobasert overvåkingsprogram der alle aktuelle resipienter inngår. Overvåking skal følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

Overvåking skal om mulig utføres i henhold til Norsk Standard eller God Laboratoriepraksis. Virksomheter som utfører overvåkingen, skal være akkreditert for felt- og analysearbeid eller ha et tilsvarende kvalitetssikringssystem for felt- og analysearbeid godkjent av en kvalifisert nøytral instans.

Overvåkingen bør så langt det er mulig samordnes med eventuelle overvåkingsprogram etter vannforskriften (se nedenfor). Overvåkingsprogrammet skal legges fram for Statsforvalteren innen 31.12.2025.

I tillegg til overvåkingen etter forurensningsloven må Gran kommune også ved behov bidra til å overvåke hvordan virksomheten påvirker tilstanden i vannforekomstene nedstrøms, for å avdekke om utslippene fører til forringelse eller at miljømål ikke kan oppnås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Randsfjorden overvåkes jevnlig, og Gran kommune må bidra inn i dette arbeidet.

Resultater av begge typer overvåking skal rapporteres årlig til Statsforvalteren og registreres i databasen Vannmiljø. Se punkt 7.3 og 7.4 i tillatelsen.

Konsekvenser av fremtidige klimaendringer

Forventede klimaendringer innebærer en betydelig økt nedbørintensitet og avrenning mot siste halvdel av dette hundreåret. Det må kartlegges og analyseres hvilke konsekvenser og mulige driftsproblemer dette kan få for avløpsanleggene. Uten tiltak kan man forvente at problemer knyttet til innlekk av fremmedvann forsterkes. Tillatelsen setter derfor krav til at Gran kommune må gjennomføre en miljørisikoanalyse og planlegge tiltak for å redusere mengden fremmedvann.

Forholdet til vannforskriften

Etter vannforskriften § 4 skal tilstanden i overflatevann vernes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Utslipet fra Brandbu renseanlegg skal fortsatt gå til Randsfjorden (vannforekomst id: 012-523-L), med samme utslippspunkt om i dag. Randsfjorden er klassifisert med moderat økologisk tilstand som følge av høye konsentrasjoner av arsen i bunnsediment. Kjemisk tilstand er vurdert til dårlig som følge av høye konsentrasjoner av kvikksølv i muskelvev hos ørret, røye og abbor og PFOS i lever hos abbor. Vi tror ikke det er utslipp av avløpsvann som er årsaken, men mener likevel at innsjøens tilstand gjør at avløpsvannet bør analyseres for tungmetaller for å kunne vurdere i hvilken grad avløpsvannet faktisk bidrar til de forhøyede konsentrasjonene i Randsfjorden.

De årlige egenkontrollrapportene for Brandbu renseanlegg viser at anlegget for det meste renser godt og overholder utslippskravene. Påvirkningen fra renseanlegget forventes å bli redusert som følge av skjerpede krav til Gran kommune og Brandbu renseanlegg.

Vår samlede vurdering er at det ikke forventes at utslippet fra Brandbu renseanlegg vil forringe tilstanden i Randsfjorden. Oppdatert utslippstillatelse åpner ikke for vesentlige økte utslipp, og vi mener at det ikke er nødvendig å vurdere tillatelsen etter vannforskriften § 12 ettersom tillatelsen i hovedsak gjelder utslipp fra eksisterende bebyggelse.

Forholdet til naturmangfoldloven

Etter lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 7 skal prinsippene i §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter en vurdering med tanke på kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnad bæres av den ansvarlige.

Denne tillatelsen gjelder et allerede eksisterende utslipp til Randsfjorden, utslippets forventede virkning på vannkvaliteten er redegjort for, og det stilles krav til overvåking. Statsforvalteren mener derfor at det ikke er nødvendig å hente inn ny kunnskap om utslippets virkning på naturmiljøet utover dette.

Statsforvalteren mener at kunnskapsgrunnlaget for å vurdere tiltaket etter prinsippene i naturmangfoldloven er tilstrekkelige, jf. § 8, og føre-var prinsippet kommer derfor ikke til bruk. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 10-12 (økosystemtilnærming og samla belastning, kostnader for å begrense skader på naturmangfold og miljø skal bæres av tiltakshaver, og miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) ligger til grunn sammen med andre vurderinger for at Statsforvalteren gir tillatelse til utslipp.

Konklusjon

Med hjemmel i forurensningsloven § 18 tredje avsnitt vedtar Statsforvalteren i Innlandet med dette ny tillatelse etter forurensningsloven for utslipp av avløpsvann og overvann fra Brandbu tettbebyggelse. Tillatelsen stiller tydeligere krav enn tidligere til kommunens internkontroll og avløpsarbeid, samt krav om å innføre rensing av nitrogen ved Brandbu renseanlegg.

Vedtak om gebyr

Statsforvalteren tar gebyr for arbeid med tillatelser etter forurensningsloven, jf. forurensningsforskriften § 39-3. Vi vedtar et gebyr på 88 700 kr for vårt arbeid med utslippstillatelsen. Dette tilsvarer gebyrsats 5 i forurensningsforskriften § 39-4 (2024-sats).

Klagerett

Vedtak om tillatelse og vedtak om gebyr kan påklages av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse jf. forvaltningsloven § 28. Klagefrist er 3 uker fra orientering om vedtak er mottatt. En eventuell klage bør være skriftlig og begrunnet. Klagen skal adresseres til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren i Innlandet. Statsforvalteren vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. Gebyret som er fastsatt ovenfor skal likevel betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar en klage på gebyr til følge vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

Med hilsen

Tore Pedersen (e.f.)
avdelingsdirektør

Linn Christin Myhrer Rueslåtten
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Vannområde Randsfjorden

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse i Gran kommune

Tillatelsen er gitt i medhold av *lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6* (forurensningsloven), § 11 jf. § 16 og endret i medhold av § 18 § 22 og § 40, og *forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning* (forurensningsforskriften) § 14-4 og *forskrift om rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften).

Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger fra Gran kommune av 25.01.2022 samt virksomhetens års- og egenkontrollrapporter. Denne tillatelsen erstatter eksisterende utslippstillatelse for Brandbu tettbebyggelse (2007.0417.T).

Tettbebyggelse	Brandbu
Ansvarlig enhet	Gran kommune teknisk sjef kloakk
Adresse	Rådhusvegen 39
Postnummer	2770
Poststed	Jaren
Org. nummer	918989412
NACE-kode og bransje	37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Arkivreferanse
2025.0418.T	2021/12707

Tillatelse gitt første gang:	Tillatelse sist revidert i medhold av forurensningsloven § 18 tredje ledd	Tillatelse sist endret:
28.11.1973	21.05.2025	
Tore Pedersen avdelingsdirektør		Linn C. Myhrer Rueslåtten seniorrådgiver

Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt og forklaring av endring

Innhold

1. Rammer for tillatelse	12
1.1 Omfang	12
1.2 Oversikt over krav med frister	13
2. Generelle vilkår	13
2.1 Utslippsbegrensninger	13
2.2 Plikt til å holde grenseverdier	14
2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig	14
2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold	14
2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare	14
2.6 Plikt til internkontroll	14
2.6.1 Krav om miljørisikovurdering	14
2.7 Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet	15
2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning	16
2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg	16
3. Utslipp til vann	16
3.1 Krav til avløpsnett	16
3.1.1 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann	16
3.1.2 Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett	16
3.1.3 Krav til utslipp via overløp	17
3.1.4 Krav til virkningsgrad for avløpsnett	17
3.1.5 Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett og kummer	17
3.2 Krav til rensing av avløpsvann	18
3.2.1 Generelt	18
3.2.2 Oversikt over renseanlegg	18
3.2.3 Rensekrav og dokumentasjonskrav for Brandbu renseanlegg	18
Rensekrav	18
3.2.4 Utslippspunkt for renseanlegg og overløp	20
3.2.5 Påslipp	21
4. Utslipp til luft	21
4.1 Generelt	21
4.2 Lukt fra punktkilder	21
4.3 Utslipp av klimagasser	21
5. Avfall og avløpslam	22
5.1 Generelle krav til avfall	22

5.2 Håndtering av avløpsslam	22
6. Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap	22
6.1 Forebyggende tiltak	22
6.2 Beredskapsanalyse	23
6.3 Beredkapsplan	23
6.4 Beredskapsetablering	23
6.5 Øving av beredskap	23
6.6. Varsling av akutt forurensning	23
7. Resipientovervåking	24
7.1 Overvåking etter forurensningsforskriften	24
7.2 Overvåking etter vannforskriften	24
7.3 Rapportering av overvåkingsresultater	24
7.4 Registrering i Vannmiljø	24
8. Energi	24
8.1 Energistyringssystem	24
8.2 Utnytting av overskuddsenergi	24
9. Substitusjon av kjemikalier og råstoff	25
10. Tilsyn	25
11. Krav til rapportering	25
11.1 Årlig egenkontrollrapportering	25
11.2 Årlige vurderinger av driftsforhold	25
Oversikt over utvalgte, sentrale faguttrykk i tillatelsen	26

1. Rammer for tillatelse

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder mottak, transport, rensing og utslipp av alt avløpsvann fra Brandbu tettbebyggelse i Gran kommune på inntil **13 800** BOF personekvivalenter (pe) i maksuke. Tillatelsen omfatter også mottak av septikslam.

Alle tettbebyggelser som er knyttet til samme renseanlegg, også tettbebyggelser i andre kommuner, blir regnet som en tettbebyggelse i medhold av forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k, andre ledd.

Dere skal til enhver tid ha oppdatert dokumentasjon på tettbebyggelsens utbredelse (areal) og størrelse (pe beregnet som BOF₅ etter NS 9426 eller annet). Ved utbygging av infrastruktur eller vesentlig utvidelse av virksomhet som fører med seg økte utslipp fra tettbebyggelsen, skal tettbebyggelses geografiske utbredelse og utslippstørrelse oppdateres.

Dere plikter å sørge for at det er samsvar mellom rensekapasitet og størrelsen på potensielt utslipp (BOF₅ pe) av avløpsvann i maksuke fra tettbebyggelsen før slike endringer som nevnt over blir realisert. På tillatelsestidspunktet tilsvarer tettbebyggelsens beregnede størrelse i BOF₅ pe rammene for pe i tillatelsen som baseres på renseanleggets organiske kapasitet. Gran kommune må derfor utarbeide en plan for hvordan man skal øke kapasiteten for å imøtekomme fremtidig vekst i tettbebyggelsen. Ettersom Brandbu tettbebyggelse nå får krav om nitrogenrensing, må utvidelsen av rensekapasitet ses i sammenheng med etablering av et nitrogenrensetrinn.

Kravene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i Brandbu renseanlegg sin organiske kapasitet, som beskrevet i Gran kommunes tilbakemelding på utkast til tillatelse datert 4.11.2024. Renseanleggets organiske kapasitet er den begrensende faktoren. Det er gjort en beregning av potensielt utslipp fra tettbebyggelsen etter NS 9426¹ for 2022, samt en vurdering av forventet maksimal belastning på renseanlegget i 2032. Tallene er sammenfattet i tabellen under, sammen med faktisk belastning på renseanlegget i 2022 og 2023, for å unngå tvil om hvilke utslippsforhold som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt:

Tabell 1 Organisk kapasitet og belastning ved Brandbu renseanlegg, samt beregnet størrelse på Brandbu tettbebyggelse

Organisk kapasitet Brandbu RA		13 800 pe
Tettbebyggelsens beregnede størrelse (2022)		13 800 pe
Organisk belastning	2022	10 168 pe
	2023	10 326 pe
	2032	11 650 pe (estimert)

¹ Det skal her tas utgangspunkt i den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastningen i BOF₅ (pe) til avløpssystemet som oppstår i den uka i året med høyest belastning. Utrekningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og minst 10 år fram i tid.

1.2 Oversikt over krav med frister

Tabell 2 Krav med spesifikke frister satt i tillatelsen

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeide en plan for utvidelse av renskapasitet og etablering av nitrogenrensing	31.12.2026	1.1, 2.7
Oppdatere miljørisikovurdering for det samlede avløpssystemet	Årlig	2.6.1
Oversendelse av ny/oppdatert helhetlig handlingsplan for avløpssystemet	31.12.2025	2.7
Utarbeide/oppdatere tiltaksplan for å redusere tilførsler av overvann og annet fremmedvann til avløpssystem, samt vurdere behov for rensing av forurenset overvann	31.12.2025	3.1.2
Innføre systematisk kartlegging av utlekking fra ledningsnett	31.12.2025	3.1.2
Dokumentere årlige utslippsmengder fra overløp	31.12.2025, deretter årlig	3.1.3, 11.2
Sanere overløp som er i strid med tillatelse	31.12.2025	3.2
Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utlekking	Kontinuerlig	3.2
Gjennomføre planlagte tiltak for å redusere utslipp fra overløp og innlekking av fremmedvann	Kontinuerlig	3.2
Dokumentere ledningsnettets virkningsgrad	31.12.2025, deretter årlig	3.1.4, 11.2
Sende inn forslag til overvåkingsprogram	31.12.2025, deretter hvert 3. år	7.1 og 7.2
Rapportere driftsdata og vurdering av drifta som vedlegg til Altinn-skjema	Årlig innen 1.3.	7.3 og 11.2
Legge inn overvåkingsdata i VannNett	31.12.2025, deretter hvert 3. år	7.4
Etablere system for vurdering av energiforbruk	31.12.2026	8.1
Rapportere avløpsdata til forurensningsmyndighetene via Altinn	Årlig innen 1.3.	11.1

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofieringssituasjonen i resipienten er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens pkt.3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er kommet fram i forbindelse med saksbehandlingen eller må regnes for å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble gjort.

2.2 Plikt til å holde grenseverdier

Alle grenseverdier skal holdes innenfor de fastsatte midlingstidene jf. vilkår 3.2.3 og innenfor de rammer som følger av forurensningsforskriften § 14-13. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra det som følger av normal drift i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det totale avløpssystemet, medregnet utslipp til luft og vann, støy og avfall er isolert sett uønsket. Selv om utslippene blir holdt innenfor fastsatte utslippsgrenser plikter dere å redusere utslippene så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal drives, holdes ved like og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og kapasitet blir holdt ved lag og er stabil også ved variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal dere sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha noe å si for utslippene. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumenterte.

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter dere å sette i verk de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Dere skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Innlandet om forhold som kan føre til vesentlig økt forurensning eller forurensningsfare. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. krav fastsatt i kapittel 6 i denne tillatelsen.

2.6 Plikt til internkontroll

Dere plikter å etablere internkontroll for avløpsvirksomheten i samsvar med gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten holder kravene i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven³ og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kap. 11 og 14 legger rammer for avløpsvirksomheten. Dere plikter å holde internkontrollen oppdatert.

Dere plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne gjøre greie for risikoforhold.

2.6.1 Krav om miljørisikovurdering

Dere skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering for det totale avløpssystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en kritisk gjennomgang av forhold knyttet til avløpssystemet som kan forårsake utilsiktet utslipp eller fare for forurensning. Både konsekvensreducerende og sannsynsreducerende tiltak skal vurderes.

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

² Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

³ L11.06.1976 nr. 79 Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven)

- Påslipp etter kapittel 15 og 15 A
- Kritiske punkt på avløpsnettet
- Kritiske punkt på renseanlegg
- Utslipp til sårbar resipient
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan det totale avløpssystemet blir påvirket av klimaendringer
- Angi risiko og risikoreduserende tiltak i prioritert rekkefølge
- Vannforskriften § 4 om mål om god kjemisk og økologisk tilstand i vannforekomstene

På grunnlag av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for miljøskadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Tiltakene skal være knyttet til en ansvarlig person eller stilling, og tiltakene skal ha en frist for gjennomføring.

Miljøriskovurderingen og tilhørende tiltaksplaner skal evalueres minst en gang per år og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Dere skal ha en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, inkludert kriterium for oppdatering av vurderingene.

Miljøriskovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede avløpsplanen og beredskapsplanen.

2.7 Krav til kommunens planlegging av samlet avløpsvirksomhet

Dere skal sørge for å identifisere behovet for vedlikehold, fornyelse og utbygging av ledningsnett, pumpestasjoner og renseanlegg for kommunalt avløpsvann og overvann både på kort og lang sikt. Dere plikter videre å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, slik at identifiserte behov for tiltak og andre krav i denne tillatelsen kan gjennomføres som planlagt. Hvordan dere skal løse dette i praksis innenfor fastsatte frister, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Innlandet gjennom oversendelse av en helhetlig handlingsplan for avløpsområdet (Temaplan avløp, Hovedplan avløp e.l.) innen 31.12.2025.

Gjennom handlingsplanen skal dere se tiltak, mål og prioriteringer i sammenheng med annen planlegging i kommunen. Planen skal resultere i utarbeidelse av konkrete tiltaksplaner, som igjen skal avspeiles i en plan for årlig gjennomføring av tiltak. Hvilke tiltak som skal gjennomføres innenfor gjeldende og kommende økonomiplanperiode skal gå tydelig fram av handlingsplanen.

Dere skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og forurensningsforskriften kap. 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene.

Som en del av den årlige vurderingen, skal dere vurdere om den etablerte behandlingsskapiteten for kommunalt avløpsvann står i forhold til beregnet potensielt utslipp fra tettbebyggelsen og med vedtatte planer om utbygging. Dette for å sikre at behovet for økt oppsamlings- og behandlingsskapitet for avløpsvann er tilpasset kommunens planer for ny utbygging av boliger, hytteområder eller aktuell næringsvirksomhet⁴.

⁴ Aktuell næringsvirksomhet: næringsvirksomhet som vil innebære økt belastning på kommunens oppsamlings- og behandlingsskapitet for avløpsvann, som påslipp fra hotellvirksomhet og næringsmiddelindustri.

Dersom vurderingen viser at behandlingsskapiteten ikke er tilstrekkelig, skal dere presentere en konkret plan for å øke behandlingsskapiteten og sikre framtidig finansiering før utbyggingen skal gjennomføres.

2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

Dere skal ha kjennskap til, og kunne dokumentere skriftlig, i hvilken grad renseanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke sårbare naturtyper eller områder som blir brukt av sårbare arter.

Det må vises særlig varsomhet ved planlegging av nye ledningstraseer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. Kommunen må gjøre seg kjent med aktuelle lovkrav som kan gjelde for slik aktivitet.

2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Dersom renseanlegg er planlagt nedlagt eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal dere gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning. Aktiviteter som kan medføre fare for økt forurensning kan ikke startes før Statsforvalteren i Innlandet har gitt midlertidig unntak fra gjeldende renskrav. Søknader om unntak fra gjeldende renskrav må derfor sendes Statsforvalteren i Innlandet i god tid.

3. Utslipp til vann

3.1 Krav til avløpsnett

3.1.1 Krav til oppsamling av kommunalt avløpsvann

Avløpsvannet fra nye bygninger skal knyttes til offentlig avløpsnett, jf. § 27-2 i plan- og bygningsloven.

Dere skal utarbeide planer for trinnvis økt tilknytning for eksisterende bygninger der tilknytningsgraden er lavere enn 98 %. Planene skal inngå i den helhetlige handlingsplanen for avløpsområdet.⁵

Dere skal til enhver tid ha oversikt over utbygginger og tilkoplinger som medfører endring av det tettbygde området sin samlede utbredelse og størrelse (pe).

Dere må holde dere oppdatert på ny avløpsteknologi og ta i bruk beste tilgjengelige teknikker for å begrense utslipp.

3.1.2 Krav til kontroll med overvann og annet fremmedvann tilført avløpsnett

Dere skal innen 31.12.2025 ha laget en plan for å redusere mengden fremmedvann som blir tilført ledningsnett. Planen skal inkludere en plan for trinnvis separering av avløpsnett for overvann og sanitært avløpsvann der dette er aktuelt.

Gjennomføring av tiltak for å redusere tilførsler av overvann og annet fremmedvann til avløpsnett må ses på som første skritt i tiltak for å bedre renseløsningen for avløpsvann.

⁵ Basert på nasjonale mål for vann og helse, som sier minst 98 % tilknytningsgrad pr. rensedistrikt.

I områder der separate overvannsnett mottar forurenset overvann, skal behovet for rensing vurderes og dokumenteres som en del av nevnte plan.

Utslipp av avløpsvann via overvannsnettet er ikke tillatt.

3.1.3 Krav til utslipp via overløp

Dere skal ha oversikt over alle utslipp av urensset avløpsvann via overløp direkte til resipient. Slike utslipp er uønsket.

Samlet utslipp via overløp skal ikke overstige 2 % over året innen 2030. Utslipp via overløp skal ikke føre til forsøpling.

Dere skal som del av deres helhetlige handlingsplan for avløpsområdet, lage en plan for å redusere overløp og vurdere muligheter for å etablere utjevningsbasseng eller andre avbøtende tiltak, jf. pkt. 2.7. Det skal særlig tas hensyn til behovet for å redusere utslipp til sårbare resipienter og resipienter brukt til bading m.m. der utslippene kan representere en miljø- eller helsefare.

Driftstid for alle overløp skal registreres og utslippsmengder skal kunne beregnes. Dette skal inngå i årsrapporteringen til Miljødirektoratet.

Alle utslipp via nødoverløp skal registreres særskilt og håndteres som en avvikssituasjon. Dere skal ha et overvåkings- og beredskapssystem som sikrer at nødoverløp straks blir oppdaget, og utbedret innen 24 timer. Rutiner for dette skal gå fram av internkontrollrutiner og beredskapstiltak.

Planlagt stans i pumpestasjoner skal i utgangspunktet ikke gi overløpsdrift. I de tilfellene der dette likevel kan bli nødvendig og kan føre til brukerkonflikter, skal Statsforvalteren i Innlandet varsles på forhånd.

Det er ikke tillatt å etablere driftsoverløp på spillvannførende ledning.

Overløp som er i strid med tillatelse skal saneres innen 31.12.2025.

3.1.4 Krav til virkningsgrad for avløpsnettet

Dere skal kontinuerlig gjennomføre planlagte tiltak for å redusere lekkasjer av urensset avløpsvann fra ledningsnettet.

Virkningsgraden til avløpsnettet, det vil si hvor stor del av forureningsmengden som kommer fram til renseanlegget, skal dokumenteres jevnlig. Dette skal gjøres ved at de ulike kildene til tap blir beregnet eller vurdert kvalitativt.

Dokumentasjonen skal første gang sendes Statsforvalteren i Innlandet innen 31. desember 2025.

Utslipp på grunn av feil ved ledningsnettet, stans i pumpestasjoner og liknende skal ikke redusere virkningsgraden i avløpsnettet med mer enn 5 % fram til 31.12.2025 og deretter maksimalt 3 % over året.

3.1.5 Krav om tiltaksplan for fornyelse av avløpsnett og kummer

Dere skal utarbeide en tiltaksplan for fornyelse av avløpsnettet, inkludert kummer. Tiltaksplanen skal vise det årlige, gjennomsnittlige behovet for fornyelse av spillvannførende ledningsnett, og hvilke

kriterier som er lagt til grunn for fornyelse. Fornyelsesprogrammet skal være sammenhengende og skal minst omfatte de neste 5 årene.

Ledningsdatabase skal oppdateres kontinuerlig etter hvert som ledningsnettets blir fornyet.

3.2 Krav til rensing av avløpsvann

3.2.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsens utslippstørrelse, skal oppfylle samme minimumskrav til rensing, uavhengig av dimensjonerende kapasitet og teknologi ved renseanleggene. Dette gjelder også for private avløpsanlegg over 50 pe som ikke er knyttet til Gran kommune sitt avløpsnett. Kontrollkravene skal likevel tilpasses det enkelte anlegg.

I tillegg kan det enkelte renseanlegg ha tilleggskrav eller skjerpede krav satt med hensyn til resipienten og bruken av denne.

3.2.2 Oversikt over renseanlegg

Renseanlegg innenfor tettbebyggelsen og som er omfattet av denne tillatelsen, går fram av Tabell 3.

Oversikten gir informasjon om faktisk belastning på tillatelsestidspunktet, samt dimensjonerende kapasitet i BOF (pe) og type renseprosess ved anlegget.

Tabell 3: Renseanlegg innenfor Brandbu tettbebyggelse

Navn på renseanlegg	Tilført belastning i BOF (pe) i 2023	Dimensjonerende kapasitet i BOF (pe)	Renseprosess
Brandbu renseanlegg	10 326	13 800	MBBR med etterfelling

Renseanlegget skal utformes slik at kravene i forurensningsforskriften kap. 14 og kravene i denne tillatelsen kan overholdes.

3.2.3 Rensekrav og dokumentasjonskrav for Brandbu renseanlegg

Generelt

Utslppsparametere, tilhørende grenseverdier, minimum antall prøver og midlingstid, er satt inn i tabellen under (tabell 4). Avlastning fra overløp på renseanlegget er inkludert i rensekravene.

Utslipp via overløp (både driftsoverløp og nødoverløp) ved renseanlegget skal regnes med i rensegraden for anlegget. Utslipp via overløp på et tidligere tidspunkt, skal regnes med i ledningsnettets virkningsgrad, men ikke inn i renseeffekten. Dette samsvarer med rapporteringskrav fra EU.

Rensekrav

Renseanlegg i Brandbu tettbebyggelse skal minst oppfylle kravene til sekundærrensing jf. § 14-2 b) i forurensningsforskriften. I tillegg skal anlegg oppfylle krav til minst 70 % nitrogenfjerning (fra 2031) og minst 95 % fosforfjerning.

Eventuelt andre avløpsanlegg i tettbebyggelsen som tidligere har vært regulert etter kap. 13 i forurensningsforskriften, skal oppfylle de samme kravene til sekundærrensing og fosforfjerning senest innen 5 år.

Krav om måleprogram

Som et ledd i driftskontrollen skal det fastsettes et måleprogram med analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset anleggets størrelse, medregnet utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av Gran kommune sin internkontroll og holdes oppdatert.

Måleprogrammet skal omtale de forskjellige stegene i målingene og grunngi valgte prøvetakingspunkt og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).

Prøvetidspunktene skal velges slik at resultatene blir mest mulig representative for variasjoner i utslipp gjennom hele året ved normale driftsforhold. Det er viktig at måleprogrammet omfatter antatt maksuke for belastning på renseanlegget og perioder med overløp. Minimum antall akkrediterte prøver går fram av forurensningsforskriften § 14-11, men antallet er økt blant annet for å ivareta kravet til representativitet. Dersom en prøve må strykes pga. unormale driftsforhold, skal dette kompenseres med at det blir tatt ut en ny prøve på et senere tidspunkt.

Prøvene skal analyseres jf. krav i forurensningsforskriften § 14-12. Analysene skal utføres av laboratorium som er akkreditert for de aktuelle analysene etter NS-EN ISO/IEC 17025. Norske standarder skal benyttes så langt som mulig. Dersom dette ikke finnes, kan internasjonal standard eller annen metode benyttes så lenge metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.

Dersom Gran kommune ønsker å analysere på andre parameterer enn BOF_5 , KOF_{Cr} må dette avklares med Statsforvalteren i forkant. Et krav vil da være at det er påvist høy statistisk korrelasjon mellom ønsket parameter og parameteren utslippskontrollen søkes basert på.

Brandbu renseanlegg

Tabell 4: Brandbu renseanlegg: Utslippsparameter, krav til renseeffekt og metode

Utslippsparameter	Krav	Antall prøver
Total fosfor (tot-P)	Årlig gjennomsnitt: Minst 95 % reduksjon av fosfor. Årlig gjennomsnitt: Maksimalt 0,5 mg/l fosfor i utløp.	24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	Enkeltprøver: Minimum 70 % reduksjon av BOF ₅ . Eller Ikke overskride 25 mg O ₂ /l. Ingen enkeltprøver skal overskride 50 mg O ₂ /l	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 døgnblandprøver må overholde rensekravene
Kjemisk oksygenforbruk (KOF _{cr})	Enkeltprøver: Minimum 75 % reduksjon av KOF _{CR} . Eller Ikke overskride 125 mg O ₂ /l Ingen enkeltprøver skal overskride 250 mg O ₂ /l.	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 døgnblandprøver må overholde rensekravene
Total nitrogen (tot-N)	Årlig gjennomsnitt: Minst 70 % reduksjon av nitrogen. Rensekravet gjelder fra 31.12.2031	24 ukeblandprøver eller døgnblandprøver per år Krav om prøvetaking gjelder fra vedtaksdato
Tungmetaller (As, Cr, Cu, Ni, Zn, Pb, Cd og Hg)	Dokumentasjon av tilførsler og utslipp. Konsentrasjoner og mengder	6 ukeblandprøver per år. Analysene skal utføres på ufiltrert prøve.

3.2.4 Utslippspunkt for renseanlegg og overløp

Renset avløpsvann skal føres ut i resipient på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig og slik at brukerinteresser ikke blir påvirket.

Tabell 5: Utslippspunkt for Brandbu renseanlegg

Utslippspunkt	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Resipient
Brandbu renseanlegg	579742,15	6699645,37	Randsfjorden

3.2.5 Påslipp

Påslipp til kommunalt ledningsnett skal ikke redusere mulighetene for å overholde utslipps- og rensekrav satt i denne tillatelsen eller i forurensningsforskriften. Påslipp skal heller ikke redusere muligheten for å utnytte avløpsslammet i medhold av krav i forskrift om gjødsevarer mv. av organisk opphav (forskrift om organisk gjødsel).

Dere skal ha oversikt over virksomheter som kan utgjøre en risiko for avløpssystemet jf. forurensningsforskriften § 15A-4, og følge opp disse gjennom påleggskrav og tiltak.

4. Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for hele avløpssystemets samlede virksomhet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle lufteinnetninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

Dere skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreduserende tiltak.

Før bygging av nye anlegg og komponenter (pumpestasjoner, kummer, uteareal og ledninger) må dere vurdere mulige kilder til lukt, og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape luktkonflikter.

Dere skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulemper blir effektivt forebyggt.

Beregnet luktemisjon fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner, barnehager mv. skal ikke overskride 2 ouE/m³ som maksimal månedlig 99 prosent timefraktal.

4.3 Utslipp av klimagasser

Utslipp av klimagasser fra drift av det totale avløpssystemet skal holdes på et så lavt nivå som mulig.

5. Avfall og avløpsslam

5.1 Generelle krav til avfall

Dere plikter så langt det er mulig å unngå at det blir dannet avfall som følge av virksomheten. Innhold av skadelige stoffer i avfallet skal begrenses i størst mulig grad.

Dere plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i samsvar med gjeldene regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven og avfallsforskriften⁶.

Avfall som oppstår i virksomheten skal leveres til lovlig avfallsmottak.

Ved bruk av biofilmbærere må det sikres at plastmedium ikke blir spredt til miljøet.

5.2 Håndtering av avløpsslam

Med avløpsslam mener en her den faste fraksjonen som blir felt ut ved renseprosesser i renseanlegg, og der ristgods er fjernet i forkant. Septikslam er bare inkludert dersom dette slammets er levert renseanlegg i forkant av renseprosessene og omfattet av tillatelsesrammen.

Dere skal ha oversikt over hvilke mengder råslam og avløpsslam som oppstår i renseanlegget, hvilken kvalitet slammets har, og slammets videre håndtering. Dette skal inngå i egenkontrollrapporteringen for renseanlegget.

Avløpsslammet skal som et minimum gjennomgå forbehandling i form av hygienisering og stabilisering før videre transport til et avfallsbehandlingsanlegg. Avløpsslam som ikke overholder kravene i forskrift om organisk gjødsel⁷ og dermed ikke er egnet for bruk, skal leveres til godkjent mottaksanlegg for avfall.

Mellomlagring av avløpsslam skal skje i samsvar med krav gitt i en eventuell egen tillatelse for slambehandling.

Ved prøvetaking av slammets skal anerkjente metoder for å oppnå representative prøver benyttes.

6. Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap

6.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter dere å sette i verk de tiltakene som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Dere plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreducerende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen.

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁷ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav av 4.7.2003, nr 951.

6.2 Beredskapsanalyse

Med bakgrunn i miljørisikovurderingen skal dere utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som står igjen etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal dere utarbeide og grunngi

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

6.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av internkontrolldokumentasjonen.

Beredskapsplanen skal som et minimum omtale den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr, og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenario. Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne vises fram ved behov.

6.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

6.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øving minst en gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvingen, inkludert mål for responstid. Øvingen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

6.6. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i medhold av gjeldende forskrift⁸.

Internkontrollen skal inneholde en kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø.

Dere skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Innlandet om:

- Akutt forurensning grunnet driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd.
- Unormale forhold som har eller kan føre til vesentlig økt forurensning.
- Utslippskonsentrasjon på mer enn det dobbelte av gjeldende krav for en prøve der prøvetaking og analyse er utført jf. forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-14.

⁸ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

7. Resipientovervåking

7.1 Overvåking etter forurensningsforskriften

Dere skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra renseanlegg og overløp til alle aktuelle vannforekomster i medhold av et risikobasert overvåkingsprogram. Plikt til overvåking etter forurensningsforskriften går fram av forskriftens § 14-9.

Overvåking skal gjennomføres med et intervall på maksimalt 3 år og samordnes så langt det er mulig med eventuell overvåking etter vannforskriften. Overvåkingsprogrammet skal omfatte Randsfjorden og eventuelle andre aktuelle vannforekomster, og legges fram for Statsforvalteren for eventuelle merknader innen 31.12.2025.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endrer seg, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet som omfatter målepunkt, parameterer og/eller frekvens. Statsforvalteren kan også pålegge strengere rensekrav.

7.2 Overvåking etter vannforskriften

Dere skal etter vannforskriften § 18 delta i et overvåkingsprogram gjennom vannområdeutvalgene etter nærmere bestemmelser fra vannregionmyndigheten.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endrer seg, kan Statsforvalteren i Innlandet pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet som omfatter målepunkt, element og/eller frekvens.

7.3 Rapportering av overvåkingsresultater

Resultatene fra overvåking etter forurensningsforskriften skal drøftes, og konklusjoner om påvirkning av resipienten skal presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs egenkontrollrapportering.

7.4 Registrering i Vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<https://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data skal rapporteres på Vannmiljø sitt importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i samsvar med kodeverket i Vannmiljø finnes på [Kodeverk \(miljodirektoratet.no\)](#).

8. Energi

8.1 Energistyringssystem

Dere skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan settes i verk for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal være etablert innen 31.12. 2026 og inngå i internkontrollen.

8.2 Utnytting av overskuddsenergi

Dere skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre virksomheten kan sannsynliggjøre at dette ikke er teknisk mulig, er begrenset av konsesjoner eller fører med seg urimelige kostnader.

9. Substitusjon av kjemikalier og råstoff

Med kjemikalier mener vi her kjemiske stoff og stoffblandinger som blir brukt i virksomheten. Slike kjemikalier kan for eksempel være fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemiddel, hydraulikkvæsker, brannsløkkingsmiddel m.m.

For kjemikalier som blir benyttet på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal dere dokumentere at det er gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt m.m.

Dere plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Dere skal gjøre en kontinuerlig vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø av de kjemikalierne som blir brukt, og av om det finnes alternativer. Der bedre alternativer finnes, plikter dere å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁹

Stoff alene, i stoffblandinger og/eller i produkt, skal ikke brukes uten at de oppfyller kravene i REACH-regelverket¹⁰ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

10. Tilsyn

Dere plikter jf. forurensningsloven § 50, å la representanter for Statsforvalteren i Innlandet føre tilsyn med anleggene.

11. Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

Dere skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årlige vurderinger av driftsforhold

Dere skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for avløpsnett, renseanlegg, slamhåndtering og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Data som blir rapportert i egenkontrollrapporteringen eller til Vannmiljø er det ikke nødvendig å repetere i årsrapporten, ut over hva dere selv finner formålstjenlig og naturlig for å underbygge konklusjoner.

Følgende temaer skal inngå i vurderingene:

- Hvordan gjennomførte oppgraderinger siste kalenderår og planlagte endringer av avløpsnettet bidrar til å etterkomme kravene i tillatelsen og delmål i temaplan/hovedplan avløp med tilhørende handlingsplaner.
- Hvordan avløpsnettet fungerer, inkl. virkningsgrad for nettet totalt, driftstid og mengder avlastet for overløp og utregning av innlekking og utklekking.

⁹ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

¹⁰ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

- Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann inkludert større separeringstiltak og forventet og registrert effekt av tiltakene.
- Hvordan renseanleggene fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av rensekrav. Videre skal det redegjøres for trender for rensing og driftsstabilitet.
- Ev. brudd på tillatelse skal kommenteres særskilt for vilkår 3.2.3 med forslag til korrigerende tiltak.
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåkingen jf. formål med overvåkinga omtalt i vilkår pkt. 7.1 og 7.2.
- Nytt/oppdatert måleprogram skal legges ved til orientering.
- Status for risikovurderinger og oppfølging.

Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet, inntil denne rapporteringen eventuelt blir integrert i skjema for egenkontrollrapportering.

Oversikt over utvalgte, sentrale faguttrykk i tillatelsen

Faguttrykk	Forklaring
Tettbebyggelse	Definert i forurensningsforskriften § 11-3 k) ut fra nærhet mellom husklynger med minst 5 hus. I tillegg blir flere tettbebyggelser regnet som en tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser blir samlet opp og ført til et felles renseanlegg eller utslippssted. Definisjonen gjelder alle typer hus, både boliger, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg osv.
Utslippsstørrelse for en tettbebyggelse	Tettbebyggelsens maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF ₅ (pe) som oppstår i maksuke.
Maksuke	Den uka i året med høyest forventet belastning av avløpssystemet. Maksimal, gjennomsnittlig ukesbelastning i BOF ₅ (pe) til det avløpssystemet som blir regulert i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning.
Tettbebyggelsens beregnede potensielle utslipp av avløpsvann i maksuke	Den beregnede, maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastningen i BOF ₅ (pe) til det avløpssystemet som er regulert i denne tillatelsen, og som oppstår i den uka i året med forventet høyest belastning. Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og 10 år fram i tid. Tillatelsen bør vurderes på nytt etter 10 år.
Avløpsslam	Avløpsslam er det slammet som blir felt ut ved rensing i et konvensjonelt renseanlegg for avløpsvann, og der ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner.

Råslam	Råslam er ubehandlet avløpsslam. Fortykning og avvanning av råslam er forbehandling som skjer på renseanlegget for å kunne redusere vanninnholdet i avløpsslammet før transport. Dette er aktiviteter som er en naturlig del av driften av et avløpsrenseanlegg og som ikke ses som på avfallsbehandling (Kilde: Miljødirektoratet)
Septikslam	Septikslam er et samlebegrep for avløp som kommer fra slamavskillere, septiktanker, tette tanker og lignende, og som kan ha et vanninnhold på 95-99 % (Kilde: Paulsrud i Vann nr. 4/1982). Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam. Septikslam defineres som en form for avløpsvann (Kilde: Boka om VA-teknikk av Ødegaard)
Overløp	Arrangement for bortledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også brukes om den vannmengden som blir ledet bort/målt. (Kilde: Vannordboken).
Driftsoverløp/regnvannsoverløp	Overløp som <u>er etablert</u> for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørsmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet blir overskredet. (Kilde: Boka om VA-teknikk av Ødegaard.) Mest relevant for fellesnett.
Nødoverløp	Overløp som skyldes <u>uforutsette</u> hendelser i alle deler av avløpssystemet og som blir brukt av sikkerhetshensyn. (Kilde: Boka om VA-teknikk av Ødegaard.)
Fremmedvann	Fremmedvann blir brukt om det vannvolumet som blir tilført avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann.
Virkningsgraden til avløpsnettet	Vil si hvor stor del av forurensningsmengden som kommer fram til renseanlegget (og ikke går tapt på veien).
Blandprøve	Er en prøve satt sammen av flere mindre vannmengdeproporsjonale delprøver tatt gjennom prøvetakingsperioden. Prøvetakingsperioden er enten et døgn eller en uke.
Ukeblandprøve	Er en blandprøve tatt over minst fem døgn innenfor en periode på maks sju påfølgende døgn.
Prøvetaking	Prøvetaking er uttak av en representativ prøve og all håndtering av prøven til den er klar for analyse. Dette inkluderer transport og oppbevaring av prøven inntil prøven er levert til laboratoriet. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Akkreditering	Akkreditering er en offisiell godkjenning av en organisasjons kompetanse og evne til å utføre bestemte oppgaver i samsvar med

	bestemte krav. I Norge er det Norsk Akkreditering som gir akkreditering. (Kilde: Kommentarene til forurensningsforskriften kap. 14)
Substitusjon/substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at hver enkelt virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkt som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.